

ХМЕЛЬНИЦЬКА ОБЛАСНА РАДА
ХМЕЛЬНИЦЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ УПРАВЛІННЯ ТА ПРАВА
ІМЕНІ ЛЕОНІДА ЮЗЬКОВА
ЮРИДИЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ

Кафедра кримінального права та процесу

ПРОТИДІЯ КОРИСЛИВІЙ ЗЛОЧИННОСТІ

Силабус навчальної дисципліни

Реквізити навчальної дисципліни

Рівень вищої освіти	Другий (магістерський)
Галузь знань	D Бізнес, адміністрування та право
Спеціальність	D8 Право
Освітня програма	Магістр права https://surl.li/cfhosd
Статус дисципліни	Вибіркова
Форма навчання	Денна
Рік підготовки, семестр	2 курс, 3 семестр
Обсяг дисципліни	3 кредити ЄКТС / 90 годин, у тому числі: лекційних занять – 18 годин, семінарських занять – 18 годин, самостійної роботи – 54 години
Форма семестрового контролю	Залік
Мова викладання	Українська

Інформація про викладача	 Лекції, семінарські заняття, консультації: Виговський Дмитро Леонідович – кандидат юридичних наук, доцент, доцент кафедри кримінального права та процесу d_vigo@univer.km.ua https://univer.km.ua/profile/vyhovskyi-dmytro-leonidovych Профілі у наукових базах даних: ORCID https://orcid.org/0000-0002-3355-6449 Google Scholar: https://scholar.google.com/citations?hl=uk&authuser=1&hl=uk&user=oR32WOgAAAJ
Розміщення курсу	Googleclassroom «Протидія корисливій злочинності» https://classroom.google.com/c/ODE5ODY0MTQzNjIy Код класу: nh7fcudo
Консультації	Офлайн консультації: згідно із затвердженим розкладом; Онлайн консультації: за попередньою домовленістю електронною поштою та Googlemeet у робочі дні з 9.00 до 17.00

Програма навчальної дисципліни

1. Опис навчальної дисципліни

Програмні компетентності, які здобуваються під час вивчення навчальної дисципліни	Загальні компетентності: ЗК1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу ЗК3. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел ЗК8. Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань) Спеціальні, фахові компетентності спеціальності: СК2. Здатність аналізувати та оцінювати вплив правової системи Європейського Союзу на правову систему України СК9. Здатність застосовувати міждисциплінарний підхід в оцінці правових явищ та правозастосовній діяльності.
Програмні результати навчання	РН1. Оцінювати природу та характер суспільних процесів і явищ, і виявляти розуміння меж та механізмів їх правового регулювання РН3. Проводити збір, інтегрований аналіз та узагальнення матеріалів з різних джерел, включаючи наукову та професійну літературу, бази даних, цифрові, статистичні, тестові та інші, та перевіряти їх на достовірність, використовуючи сучасні методи дослідження РН10. Аналізувати взаємодію міжнародного права та міжнародно-правових систем з правовою системою України на основі усвідомлення основних сучасних правових доктрин, цінностей та

	принципів функціонування права РН12. Проводити порівняльно-правовий аналіз окремих інститутів права різних правових систем, враховуючи взаємозв'язок правової системи України з правовими системами Ради Європи та Європейського Союзу
Місце дисципліни в логічній схемі	<i>Дисципліна пов'язана з такими дисциплінами:</i> Юридичний супровід економічної діяльності. Теорія і практика кримінально-правової кваліфікації. Процесуальні рішення у кримінальному провадженні. Практика забезпечення конституційних прав.
Зміст навчальної дисципліни	Тема 1. Поняття та загальна характеристика корисливості як основного мотиву корисливих кримінальних правопорушень. Тема 2. Кримінально-правова характеристика корисливих кримінальних правопорушень. Тема 3. Основні показники корисливої злочинності в Україні. Тема 4. Загальнокримінальна корислива злочинність як найпоширеніший вид злочинності. Тема 5. Економічні категорії в сучасній кримінології. Тема 6. Детермінація корисливої злочинності. Тема 7. Особистість корисливого злочинця: причини та умови її формування. Тема 8. Кримінально-правові й кримінологічні аспекти протидії корисливій злочинності. Тема 9. Міжнародна співпраця у сфері протидії корисливій злочинності.
Рекомендовані джерела для вивчення навчальної дисципліни	1. Конституція України від 28.06.1996. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text (дата звернення: 20.07.2024). 2. Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод 1950 р. URL: http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/995_004. (дата звернення: 20.07.2024). 3. Про Національну поліцію: Закон України від 2 липня 2015 р. № 580-VIII. Відомості Верховної Ради України. 2015. № 40-41. Ст. 379. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/580-19#Text (дата звернення: 20.07.2024). 4. Про оперативно-розшукову діяльність: Закон України від 18 лют. 1992 р. № 2135-XII. Відомості Верховної Ради України. 1992. № 22. Ст. 303. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2135-12#Text (дата звернення: 20.07.2024). 5. Про національну безпеку України: Закон України від 21 червня 2018 року № 2469-VIII. Відомості Верховної Ради України. 2018. № 31. ст.241. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2469-19#Text (дата звернення: 20.07.2024). 6. Про організаційно-правові основи боротьби з організованою злочинністю: Закон України від 30 черв. 1993 р. № 3342-XII. Офіційний вісник України. 1993. № 35. Ст. 358. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3341-12#Text (дата звернення: 20.07.2024). 7. Про Бюро економічної безпеки: Закон України від 09.10.2021 р.

№ 1774-IX. Відомості Верховної Ради України. 2021. № 23. Ст.197.: URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1150-20#Text> дата звернення: 20.07.2024).

8. Про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення. Закон України від 6 грудня 2019 року № 361-IX URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/361-20#Text> дата звернення: 20.07.2024).

9. Стратегія розвитку системи запобігання та протидії легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення на період до 2020 року : Розпорядження Кабінету Міністрів України від 30 грудня 2015 р. № 1407-р. Офіційний вісник України. 2016. № 3. С. 301.

Література

1. Антипов В.І. Тіньова економіка та економічна злочинність: світові тенденції, українські реалії та правові засоби контролю: (теоретико-методологічні узагальнення) Вінниця: ДП ДКФ, 2006. 1039 с.

2. Бойко А.М. Детермінація економічної злочинності в Україні в умовах переходу до ринкової економіки (теоретико-кримінологічне дослідження) : монографія. Львів : ЛНУ ім. Івана Франка, 2008. 428 с.

3. Бугера С.І. До питання формування системи заходів запобігання та протидії злочинності у сфері економіки. Науковий вісник Львівського державного університету внутрішніх справ. Серія юридична. 2024. №1. С. 22-27.

4. Виговський Д.Л. До питання використання термінів «особа злочинця» та «особистість злочинця» в кримінології. Університетські наукові записки. Часопис Хмельницького університету управління та права. 2021. №2 (80). С. 138-147.

5. Головкін Б.М. Корислива насильницька злочинність в Україні: феномен, детермінація, запобігання : монографія. Харків : Право, 2011. 440 с.

6. Дорохіна Ю.А. Злочини проти власності. Теоретико-правове дослідження : монографія Київ : Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2016. 744 с.

7. Дрьомін В.М. Формування тіньової економіки у сфері господарської діяльності як соціального інституту. Актуальні проблеми держави і права. 2010. Вип.56. С. 23-32.

8. Дудоров О.О. Злочини у сфері господарської діяльності: особливості кримінальної відповідальності. Вісник Асоціації кримінального права України, 2014, № 1 (2). С. 169–175.

9. Європейський досвід організації системи протидії економічній злочинності. Аналітична записка. Національний інститут стратегічних досліджень. URL:

<https://niss.gov.ua/doslidzhennya/nacionalnabezpeka/evropeyskiy-dosvid-organizacii-sistemi-protidii-ekonomichniy>

10. Запобігання корупції : підручник / Б. М. Головкін, О. Ю. Шостко, О. В. Новіков та ін. ; за заг. ред. Б.М. Головкіна. Харків : Право, 2019. 296 с.

11. Зелінський А.Ф., Коржанський М.Й. Корислива злочинна

- діяльність: монографія. Київ: Генеза, 1998. 144 с.
12. Злочинність у сфері економіки: проблеми прогнозування, планування та координації заходів протидії / За ред. проф. Кальмана О. Г. Х.: Вид-во «Новасофт», 2005. 180 с.
 13. Кальман О.Г. Стан і головні напрямки попередження економічної злочинності в Україні: теоретичні та прикладні проблеми: монографія Харків: Гімназія, 2003. 252 с.
 14. Кравчук С.Й. Економічна злочинність в Україні (курс лекцій). Навчальний посібник. Київ: Кондор, 2009. 282 с.
 15. Кримінальне право України. Загальна частина: підручник / За редакцією В.Я. Тація, В.І. Борисова, В.І. Тютюгіна. Видання 5-те, перероблене і доповнене. Харків: «Право», 2015. 528 с.
 16. Кримінологія : навчальний посібник для підготовки до іспитів. Київ: «Центр учбової літератури», 2015. 240 с.
 17. Мельничук Т.В. Економіко-кримінологічний аналіз ціни злочинності. Науковий вісник Ужгородського національного університету. 2013. Випуск 21. Частина 1. Том 3. С. 64-69.
 18. Мельничук Т.В. Кримінологічна оцінка функціональності економічної злочинності. Актуальні проблеми держави і права. 2012. № 67. С. 514-521.
 19. Міловідов Р.М. Ефективність кримінальної відповідальності за легалізацію (відмивання) доходів, одержаних злочинним шляхом: монографія. Ужгород : ТОВ «ІВА», 2013. 259 с.
 20. Мітрічев І. Фрод-моніторинг для протидії шахрайству в банківських установах [Електронний ресурс]. Україна Фінансова. Режим доступу: http://ufin.com.ua/analit_mat/sdu/131.htm.
 21. Навроцький В.О. Основи кримінально-правової кваліфікації: навчальний посібник. Київ: Юрінком Інтер, 2006. 704 с.
 22. Невмержицький Є. В. Корупція в Україні: причини, наслідки, механізми протидії : монографія. Київ: КНТ, 2008. 368 с.
 23. Осадчий В.І. Корупційні злочини: монографія. Київ: Вид-во Європейського ун-ту, 2016. 81 с.
 24. Павлишин К.О. Крадіжки, вчинені неповнолітніми: кримінологічний аналіз : монографія. Харків : Право, 2019. 272 с.
 25. Піщенко, Г. Характеристика загальнокримінальної корисливої злочинності та її детермінація. Право України. 2007. № 5. С.74-78.
 26. Попенко Я. В. Бюро економічної безпеки: завдання та проблеми утворення. Українська поліцейстика: теорія, законодавство, практика. 2021. №2 (2). С. 87-93.
 27. Попович В.М. Економіко-кримінологічна теорія детінізації економіки : монографія. Ірпінь : Академія державної податкової служби України, 2001. 524 с.
 28. Попович В.М. Тіньова економіка як предмет економічної кримінології Київ: Правові джерела, 1998. 448 с.
 29. Рішко О.В. Особливості протидії злочинам, пов'язаним з торгівлею людьми, в умовах воєнного стану. Науковий вісник Львівського державного університету внутрішніх справ. Серія юридична. 2024. №1. С. 60-66.
 30. Рогожнікова Н.В. Концептуальні підходи до моніторингу як форми спостереження за процесом споживчого кредитування в комерційному банку. Вісник Університету банківської справи Національного Банку України. 2010. № 3 (9). С. 191-193.
 31. Стрельцов Є.Л. Економічні злочини: внутрідержавні та міжнародні аспекти. Передмова ДжесаМеххема (Іллінойській ун-т,

	США). Одеса, Астропринт, 2000. 476 с. 32. Федорчук І.М. Обставини, які обтяжують покарання за кримінальним правом України: монографія. Львів: ЛьвДУВС, 2017. 240 с. 33. Юртаєва К.В. Сучасні тенденції економічної злочинності в Україні. Вісник Кримінологічної асоціації України. 2018. № 2(19), С. 109-119.
--	---

Навчальний контент

Тематичний план навчальної дисципліни	№ теми	Назва теми	Кількість годин					
			Усього	у тому числі				
				Лекції	Сем. (прак).	Лабор.	Ін.зав.	СРС
	1.	Поняття та загальна характеристика корисливості як основного мотиву корисливих кримінальних правопорушень.	10	2	2	-	-	6
	2.	Кримінально-правова характеристика корисливих кримінальних правопорушень.	10	2	2	-	-	6
	3	Основні показники корисливої злочинності в Україні.	10	2	2	-	-	6
	4	Загальнокримінальна корислива злочинність як найпоширеніший вид злочинності.	10	2	2	-	-	6
	5	Економічні категорії в сучасній кримінології.	10	2	2	-	-	6
	6	Детермінація корисливої злочинності.	10	2	2			6
	7	Особистість корисливого злочинця: причини та умови її формування.	10	2	2			6
	8	Кримінально-правові й кримінологічні аспекти протидії корисливій злочинності	10	2	2			6
	9	Міжнародна співпраця у сфері протидії корисливій злочинності	10	2	2			6
		Всього годин	90	18	18	-	-	54

Методи навчання та форми поточного контролю	1) традиційний усний виклад змісту теми; 2) слайдова презентація; 3) дискусія. На семінарських та практичних заняттях застосовуються: 1) дискусійне обговорення проблемних питань; 2) здійснення здобувачами наукових доповідей на попередньо узгоджені теми; 3) проведення навчальних ігор. Поточний контроль знань студентів з навчальної дисципліни може проводитися у формах: 1) усне або письмове (у тому числі тестове) бліц-опитування студентів щодо засвоєння матеріалу попередньої лекції; 2) усне або письмове (у тому числі тестове) опитування на семінарських заняттях; 3) перевірка виконання поточних самостійних робіт у формі есе; 4) захист підготовленого публічного виступу.
Лекційні заняття	Лекційне заняття 1 Тема: Поняття та загальна характеристика корисливості як основного мотиву корисливих кримінальних правопорушень 1. Загальне поняття корисливості. 2. Соціально-релігійні джерела формування аксіологічних установок окремих цивілізацій. 3. Погляди сучасної психології на користолюбство як рису характеру. 4. Корисливий мотив в науці кримінального права, відмінність мотиву та мети, як кримінально-правових категорій. 5. Корисливість, як одна з ключових категорій кримінологічного вчення про особистість злочинця. Лекційне заняття 2. Тема: Кримінально-правова характеристика корисливих кримінальних правопорушень 1. Корисливий мотив в кримінальному праві України, загальна характеристика. 2. Кримінальні правопорушення проти власності та кримінальні правопорушення у сфері господарської діяльності як основні категорії корисливих кримінальних правопорушень. 3. Корисливий мотив у кримінальних правопорушеннях проти життя і здоров'я особи. 4. Значення корисливого мотиву у кримінальних правопорушеннях, передбачених іншими розділами Кримінального кодексу України. 5. Значення корисливого мотиву та корисливої мети при призначенні покарання. Лекційне заняття 3. Тема: Основні показники корисливої злочинності в Україні 1. Поняття корисливої злочинності в кримінології. 2. Методологія і методика кримінологічних досліджень корисливої злочинності, їх специфіка та проблематика. 3. Корислива злочинність та її співвідношення з іншими видами злочинності. 4. Кількісні показники корисливої злочинності: стан, коефіцієнт та динаміка.

5. Якісні показники корисливої злочинності: структура, характер, ціна.
6. Соціально-демографічні характерні ознаки корисливої злочинності.

Лекційне заняття 4.

Тема: Загальнокримінальна корислива злочинність як найпоширеніший вид злочинності

1. Поняття загальнокримінальної корисливої злочинності, її структура.
2. Крадіжки, як найпоширеніший вид кримінального правопорушення.
3. Насильство, як спосіб вчинення корисливого кримінального правопорушення, його кримінологічна характеристика.
4. Насильницький грабіж, розбійні напади, вимагання, бандитизм та вбивства з корисливих мотивів і на замовлення як види насильницьких корисливих злочинів з високим рівнем суспільної небезпечності.
5. Інші загальнокримінальні корисливі кримінальні правопорушення.

Лекційне заняття 5.

Тема: Економічні категорії в сучасній кримінології

1. Зміст та обсяг поняття «економічна злочинність».
2. Основні концепції економічної злочинності у вітчизняній кримінології.
3. Співвідношення понять «економічна злочинність», «кримінальні правопорушення у сфері економіки», «кримінальні правопорушення економічної спрямованості», «господарські кримінальні правопорушення».
4. Поняття кримінологічної характеристики економічної злочинності.
5. Складові елементи кримінологічної характеристики економічної злочинності.
6. Методологія вимірювання економічної злочинності у зарубіжній та вітчизняній кримінології.

Лекційне заняття 6.

Тема: Детермінація корисливої злочинності

1. Поняття детермінації злочинності в кримінології.
2. Відмінність причин злочинності від умов.
3. Супутні фактори в детермінації злочинності і їх значення, їх специфіка.
4. Соціально-економічні детермінанти загальнокримінальної корисливої злочинності, організаційно-управлінські, правові та ідеологічні детермінанти загальнокримінальної корисливої злочинності.
5. Причини та умови економічної корисливої злочинності: економічні умови, соціально-психологічні фактори, організаційно-управлінські умови, нормативно-правові

умови, недоліки правоохоронної діяльності.

Лекційне заняття7.

Тема: Особистість корисливого злочинця: причини та умови її формування

1. Сучасні концепції формування особистості злочинця.
2. Специфічні ознаки особистості корисливого злочинця: демографічні, соціально-рольові, психологічні та кримінально-правові.
3. Відмінність ознак особи загальнокримінального корисливого злочинця від особистості економічного та злочинця-корупціонера.
4. Роль недоліків раннього виховання неповнолітнього на схильність до проявів егоїзму та корисливості кримінально-караного характеру.
5. Концепція комплексу сваволі та ілюзій О.М. Костенка у застосуванні до кримінологічного портрету особистості корисливого злочинця.

Лекційне заняття8.

Тема: Кримінально-правові й кримінологічні аспекти протидії корисливій злочинності

1. Види протидії корисливій злочинності.
2. Загальносоціальні заходи протидії корисливій злочинності: поняття, зміст, види, характеристика.
3. Спеціально-кримінологічні заходи протидії корисливій злочинності: поняття, зміст, види, характеристика.
4. Суб'єкти, що здійснюють спеціально-кримінологічні заходи протидії корисливій злочинності в Україні та їх діяльність.
5. Основні напрямки сучасної кримінологічної політики держави щодо попередження корисливій злочинності.

Лекційне заняття9.

Тема: Міжнародна співпраця у сфері протидії корисливій злочинності

1. Міжнародно-правовий механізм співробітництва держав у попередженні та боротьбі з корисливою злочинністю.
2. Основні форми співробітництва держав у попередженні та боротьбі з корисливою злочинністю.
3. Діяльність Інтерпол і Європол в боротьбі із корисливою злочинністю.
4. Міжнародно-правове регулювання попередження та боротьби з корисливою злочинністю.
5. Імплементация норм міжнародного права щодо попередження та боротьби з корисливою злочинністю в національне законодавство України.

Семінарські заняття	Семінарське заняття 1. Тема: Поняття та загальна характеристика корисливості як основного мотиву корисливих кримінальних правопорушень <i>Питання для усного опитування та дискусії</i> 1. Семантичні особливості поняття корисливості. 2. Трактують корисливості як людської вади у поглядах античних мислителів. 3. Релігійно-філософські погляди Старого Заповіту на корисливість. 4. Середньовічні доктрини гріховності користолубства і жадібності. 5. Погляди на корисливість філософів часів Ренесансу та Нових часів. 6. Погляди сучасної психології на користолубство як рису характеру. 7. Корисливий мотив в науці кримінального права, відмінність мотиву та мети, як кримінально-правових категорій. 8. Корисливість, як одна з ключових категорій кримінологічного вчення про особистість злочинця. <i>Аудиторна письмова робота</i> Виконання студентами самостійних завдань за темою заняття.
	Семінарське заняття 2. Тема: Кримінально-правова характеристика корисливих кримінальних правопорушень <i>Питання для усного опитування та дискусії</i> 1. Корисливий мотив в кримінальному праві України, загальна характеристика. 2. Класифікація кримінальних правопорушень корисливого спрямування за кримінальним правом України. 3. Кримінальні правопорушення проти власності та кримінальні правопорушення у сфері господарської діяльності як основні категорії корисливих кримінальних правопорушень. 4. Корисливість у кримінальних правопорушеннях проти основ національної безпеки України. 5. Корисливий мотив у кримінальних правопорушеннях проти життя і здоров'я особи. 6. Значення корисливого мотиву у кримінальних правопорушеннях, передбачених іншими розділами Кримінального кодексу України. 7. Значення корисливого мотиву та корисливої мети для кваліфікації діяння. 8. Значення корисливого мотиву та корисливої мети при призначенні покарання. <i>Аудиторна письмова робота</i> Виконання студентами самостійних завдань за темою заняття.
	Семінарське заняття 3. Тема 3. Основні показники корисливої злочинності в Україні <i>Питання для усного опитування та дискусії</i> 1. Поняття корисливої злочинності в кримінології. 2. Методологія і методика кримінологічних досліджень корисливої злочинності, їх специфіка та проблематика. 3. Корислива злочинність та її співвідношення з іншими видами

злочинності.

4. Кількісні показники корисливої злочинності: стан, коефіцієнт та динаміка.
5. Якісні показники корисливої злочинності: структура, характер, ціна.
6. Соціально-демографічні характерні ознаки корисливої злочинності.

Аудиторна письмова робота

Виконання студентами самостійних завдань за темою заняття.

Семінарське заняття 4.

Тема: Загальнокримінальна корислива злочинність як найпоширеніший вид злочинності

Питання для усного опитування та дискусії

1. Поняття загальнокримінальної корисливої злочинності, її структура.
2. Крадіжки, як найпоширеніший вид кримінального правопорушення.
3. Шахрайство, як вид злочинної діяльності.
4. Ненасильницький грабіж як пограничний вид ненасильницького кримінального правопорушення.
5. Насильство, як спосіб вчинення корисливого кримінального правопорушення, його кримінологічна характеристика.
6. Насильницький грабіж, розбійні напади, вимагання, бандитизм та вбивства з корисливих мотивів і на замовлення як види насильницьких корисливих злочинів з високим рівнем суспільної небезпечності.
7. Інші загальнокримінальні корисливі кримінальні правопорушення.
8. Зв'язок загальнокримінальної корисливої злочинності із економічною злочинністю та корупційними корисливими кримінальними правопорушеннями.

Аудиторна письмова робота

Виконання студентами самостійних завдань за темою заняття.

Семінарське заняття 5.

Тема: Економічні категорії в сучасній кримінології

Питання для усного опитування та дискусії

1. Основні концепції економічної злочинності в зарубіжній кримінології.
2. Зміст, характерні риси та представники таких концепцій як «злочинність білих комірців», «корпоративна злочинність», «економічна злочинність», «господарська злочинність».
3. Основні концепції економічної злочинності у вітчизняній кримінології.
4. Періодизація розвитку вчення про економічну злочинність у вітчизняній кримінології.
5. Характерні риси радянського та сучасного періодів

	концептуалізації економічної злочинності. 6. Поняття та ознаки економічної злочинності. 7. Співвідношення понять «економічна злочинність», «кримінальні правопорушення у сфері економіки», «кримінальні правопорушення економічної спрямованості», «господарські кримінальні правопорушення». 8. Зміст та обсяг поняття «економічна злочинність». 9. Поняття кримінологічної характеристики економічної злочинності. 10. Складові елементи кримінологічної характеристики економічної злочинності. 11. Зміни у кримінологічних показниках економічної злочинності у світі. 12. Методологія вимірювання економічної злочинності у зарубіжній та вітчизняній кримінології. 13. Латентність економічної злочинності як одна із ознак, яка впливає на вибір методів її дослідження та вимірювання. Семінарське заняття 6. Тема: Детермінація корисливої злочинності <u>Питання для усного опитування та дискусії</u> 1. Поняття детермінації злочинності в кримінології. 2. Відмінність причин злочинності від умов. 3. Супутні фактори в детермінації злочинності і їх значення, їх специфіка. 4. Соціально-економічні детермінанти загальнокримінальної корисливої злочинності, організаційно-управлінські, правові та ідеологічні детермінанти загальнокримінальної корисливої злочинності. 5. Причини та умови економічної корисливої злочинності: економічні умови, соціально-психологічні фактори, організаційно-управлінські умови, нормативно-правові умови, недоліки правоохоронної діяльності. 6. Корисливі корупційні правопорушення, специфіка їх детермінації. <u>Аудиторна письмова робота</u> Виконання студентами самостійних завдань за темою заняття. Семінарське заняття 7. Тема: Особистість корисливого злочинця: причини та умови її формування <u>Питання для усного опитування та дискусії</u> 1. Загальне поняття особи злочинця в сучасних науках (кримінологія, соціологія, психологія, судова психіатрія). 2. Історичний розвиток вчення про особу злочинця. 3. Сучасні концепції формування особистості злочинця. 4. Специфічні ознаки особистості корисливого злочинця: демографічні, соціально-рольові, психологічні та кримінально-правові.
--	---

5. Відмінність ознак особи загальнокримінального корисливого злочинця від особистості економічного та злочинця-корупціонера.
6. Роль недоліків раннього виховання неповнолітнього на схильність до проявів егоїзму та корисливості кримінально-караного характеру.
7. Концепція комплексу сваволі та ілюзій О.М. Костенка у застосуванні до кримінологічного портрету особистості корисливого злочинця.

Аудиторна письмова робота

Виконання студентами самостійних завдань за темою заняття.

Семінарське заняття 8

Тема: Кримінально-правові й кримінологічні аспекти протидії корисливій злочинності

Питання для усного опитування та дискусії

1. Поняття «протидія корисливій злочинності» та його співвідношення з суміжними поняттями.
2. Види протидії корисливій злочинності.
3. Загальносоціальні заходи протидії корисливій злочинності: поняття, зміст, види, характеристика.
4. Спеціально-кримінологічні заходи протидії корисливій злочинності: поняття, зміст, види, характеристика.
5. Суб'єкти, що здійснюють спеціально-кримінологічні заходи протидії корисливій злочинності в Україні та їх діяльність.
6. Діяльність недержавних суб'єктів протидії корисливій злочинності в Україні.
7. Організаційні та правові заходи протидії корисливій злочинності: поняття, зміст, види та характеристика.
8. Головні напрями попередження корисливій злочинності в економічній, кримінологічній, кримінально-правовій, кримінально-процесуальній і кримінально-виконавчій політиці держави.
9. Основні напрямки сучасної кримінологічної політики держави щодо попередження корисливій злочинності.

Аудиторна письмова робота

Виконання студентами самостійних завдань за темою заняття.

Семінарське заняття 9

Тема: Міжнародна співпраця у сфері протидії корисливій злочинності

Питання для усного опитування та дискусії

1. Поняття міжнародного співробітництва у попередженні та боротьбі з корисливою злочинністю.
2. Міжнародно-правовий механізм співробітництва держав у попередженні та боротьбі з корисливою злочинністю.
3. Роль міжнародних організацій в боротьбі із економічною злочинністю та проявами корупції.
4. Основні форми співробітництва держав у попередженні та

	боротьбі з корисливою злочинністю. 5. Діяльність Інтерпол і Європол в боротьбі із корисливою злочинністю. 6. Міжнародно-правове регулювання попередження та боротьби з корисливою злочинністю. 7. Імплементация норм міжнародного права щодо попередження та боротьби з корисливою злочинністю в національне законодавство України. <u>Аудиторна письмова робота</u> Виконання студентами самостійних завдань за темою заняття.
Самостійна робота студентів	Бали за самостійну роботу можна здобути такими шляхами: 1) виконати письмову творчу роботу (есе) без оприлюднення результатів; 2) виконати індивідуальне завдання у формі науково-дослідної роботи на тему, погоджену із викладачем (з оприлюдненням результатів); 3) за результатами неформальної освіти. Орієнтовний список тем для самостійної роботи: 1. Трансформація структури корисливої мотивації під впливом сучасного культу споживацтва. 2. Межі між раціональним економічним інтересом та кримінальною корисливістю. 3. Соціально-психологічні механізми нейтралізації моральних засуджень у свідомості корисливого злочинця. 4. Вплив кримінальної субкультури на деформацію ціннісних орієнтацій сучасної молоді. 5. Роль емоційних деструкцій (жадібність, заздрість, азарт) у механізмі прийняття рішення про майновий злочин. 6. Гендерна специфіка сучасної корисливої злочинності: міфи та реальні тенденції фемінізації. 7. Співвідношення біосоціальних факторів у формуванні особистості злісного майнового злочинця. 8. Психологічні особливості жертв інтернет-шахрайств: віктимологічний портрет та критичне мислення. 9. Проблема відмежування ризикованих цивільно-правових деліктів від шахрайства як кримінального правопорушення. 10. Правова природа та класифікація «ціни» корисливої злочинності: від матеріальних збитків до руйнування суспільної довіри. 11. Форми власності в Україні як об'єкти кримінально-правової охорони: проблема диференціації захисту. 12. Феномен професійної злочинності у XXI столітті: архаїзм чи технологічна еволюція. 13. Специфіка кваліфікації корисливо-насиленницьких кримінальних правопорушень, вчинених у стані алкогольного або наркотичного сп'яніння. 14. Криміногенний потенціал правового нігілізму в сучасному українському суспільстві. 15. Еволюція поняття «корисливий мотив» у вітчизняній та європейській доктринах кримінального права. 16. Майнова нерівність як ключовий детермінант корисливої

	злочинності в транзитних економіках. 17. Тіньова економіка та її роль у відтворенні загальнокримінальних корисливих посягань. 18. Вплив безробіття та примусової міграції на динаміку майнових злочинів. 19. Криптоактиви як інструмент легалізації доходів, одержаних злочинним шляхом: виклики для контролю. 20. Кібершахрайство як загроза національній економічній безпеці: масштаб та латентність. 21. Цифровізація майнових кримінальних правопорушень: як штучний інтелект змінює інструментарій корисливого злочинця. 22. Соціальні наслідки інфляції та економічних криз через призму зростання корисливої злочинності. 23. Інституціональна корупція як каталізатор розвитку загальнокримінальної майнової злочинності. 24. Особливості детермінації та структури корисливих кримінальних правопорушень в умовах дії правового режиму воєнного стану. 25. Феномен мародерства: морально-правова оцінка та кримінологічна специфіка в умовах збройного конфлікту. 26. Транснаціональна контрабанда як загроза митній безпеці держави. 27. Вплив інституту бенефіціарної власності та офшорних юрисдикцій на приховування кінцевих власників активів, здобутих незаконним шляхом. 28. Використання децентралізованих фінансів (DeFi) та міксерів транзакцій у схемах відмивання кримінальних доходів: методи виявлення та блокування. 29. Корисливі посягання на культурну спадщину та історичні цінності: глобальний вимір проблеми. 30. «Білокомірцева» злочинність проти загальнокримінальної: порівняльний аналіз суспільної небезпеки. 31. Специфіка корисливих кримінальних правопорушень у сфері публічних закупівель та державного замовлення. 32. Проблема латентності майнових кримінальних правопорушень у великих містах (на прикладі кишенькових крадіжок). 33. Організована майнова злочинність: мережеві структури проти класичної ієрархії. 34. Кримінологічні ризики та загрози фінансовій безпеці, зумовлені масовим використанням ринку віртуальних активів нерегульованими користувачами. 35. Ефективність кримінальних покарань за корисливі злочини: ізоляція чи фінансові санкції. 36. Віктимологічна профілактика як найефективніший спосіб протидії сучасним цифровим шахрайствам. 37. Роль приватних безпекових структур та інноваційних технологій у системі захисту приватної власності. 38. Зарубіжний досвід ресоціалізації осіб, засуджених за майнові кримінальні правопорушення, та можливості його імплементації в Україні. 39. Правова просвіта молоді як превентивний захід проти залучення до кіберзлочинних схем («дропперства»). 40. Проблеми гармонізації українського кримінального
--	---

	законодавства із міжнародними стандартами протидії транснаціональній злочинності. 41. Роль Інтерполу та Європолу в координації розслідувань транскордонних корисливих злочинів. 42. Оцінка дієвості державних цільових програм профілактики злочинності: критерії та методологія.
--	--

Політика та контроль

Політика щодо дедлайнів та здобуття балів за пропущені заняття	Перескладання лекцій та семінарських занять відбувається у порядку, визначеному Положенням про організацію освітнього процесу у ХУУП імені Леоніда Юзькова (https://cutt.ly/FtC24tq0). Перескладання лекції: виконання презентації по питаннях теми пропущеної лекції. Перескладання семінарського заняття: усне опитування по питаннях пропущеного семінару та проходження тестування.
Підсумковий контроль	Питання для підготовки до підсумкового контролю 1. Поняття, предмет та завдання кримінологічного дослідження корисливої злочинності. 2. Кримінально-правова та кримінологічна класифікація корисливих кримінальних правопорушень. 3. Поняття та ознаки корисливого мотиву та корисливої мети в кримінальному праві України. 4. Проблема відмежування шахрайства, як кримінального правопорушення від цивільно-правових деліктів та невиконання зобов'язань. 5. Кримінально-правові та кримінологічні критерії класифікації корисливих кримінальних правопорушень. 6. Корислива злочинність як системне суспільне явище: сутність, ознаки та суспільна небезпека. 7. Співвідношення загальнокримінальної корисливої злочинності та корисливо-насильницької злочинності. 8. Кількісні показники корисливої злочинності в Україні: стан, рівень та коефіцієнт. 9. Якісні характеристики корисливої злочинності: структура та динаміка. 10. Проблема латентності корисливих злочинів та сучасні методи її оцінювання. 11. Поняття, структура та класифікація матеріальних і соціальних наслідків («ціни») корисливої злочинності. 12. Еволюція вітчизняних та зарубіжних кримінологічних вчень про майнову злочинність. 13. Сучасні тенденції та географія поширення корисливої злочинності в Україні. 14. Вплив процесів глобалізації та транснаціоналізації на трансформацію майнової злочинності. 15. Специфіка використання статистичних даних правоохоронних органів у дослідженні корисливих посягань. 16. Роль міжнародного співробітництва у сфері уніфікації підходів до аналізу корисливої злочинності. 17. Проблема відмежування кримінально караних корисливих діянь від

	адміністративних правопорушень проти власності. 18. Особливості масового характеру корисливої злочинності та його деструктивний вплив на суспільну мораль. 19. Комплексний характер детермінації корисливої злочинності: класифікація та ієрархія факторів. 20. Економічні детермінанти корисливої злочинності та їхній безпосередній вплив на криміногенну ситуацію. 21. Соціально-стратифікаційні чинники та майнова нерівність як ключові передумови корисливої поведінки. 22. Вплив безробіття, бідності та зниження рівня життя населення на динаміку майнових злочинів. 23. Роль інфляційних процесів та економічних криз у формуванні корисливої мотивації суспільства. 24. Взаємозв'язок тіньової економіки та загальнокримінальної корисливої злочинності. 25. Соціально-психологічні чинники та механізми формування корисливих установок у суспільній свідомості. 26. Деформація правосвідомості та моральних цінностей як безпосередня причина корисливої поведінки особи. 27. Роль дефектів правової культури та правового нігілізму в детермінації майнових правопорушень. 28. Криміногенне значення культу споживацтва та матеріального збагачення в інформаційному просторі. 29. Негативний вплив мікросередовища на формування корисливої спрямованості особистості. 30. Особливості детермінації корисливої злочинності серед неповнолітніх та молоді. 31. Роль конкретної життєвої ситуації у механізмі вчинення корисливого кримінального правопорушення. 32. Організаційно-технічні умови, що сприяють вчиненню корисливих злочинів, та шляхи їх нейтралізації. 33. Особливості детермінації та структури корисливих злочинів в умовах дії правового режиму воєнного стану. 34. Поняття та структура кримінологічної характеристики особи корисливого злочинця. 35. Соціально-демографічні ознаки осіб, які вчиняють корисливі кримінальні правопорушення. 36. Особливості гендерної специфіки та сучасні тенденції фемінізації корисливої злочинності. 37. Психологічні та психопатологічні риси особистості корисливого злочинця. 38. Поняття, структура та основні етапи формування корисливої мотивації злочинної поведінки. 39. Класифікація та типологія осіб, які вчиняють корисливі злочини, за ступенем кримінальної деформації. 40. Особливості особистості випадкового (ситуаційного) та злісного корисливого злочинця. 41. Феномен професійної злочинності у сфері корисливих посягань та характеристика її представників. 42. Морально-психологічні деформації та ціннісні орієнтації корисливо-насильницьких злочинців. 43. Співвідношення біологічного та соціального в особі корисливого злочинця: причини та умови її формування. 44. Віктимологічний аспект вивчення особи злочинця: взаємозв'язок
--	--

	поведінки жертви та мотивації правопорушника. 45. Співучасть у корисливих кримінальних правопорушеннях: кваліфікація дій співучасників та форми співучасті. 46. Кримінально-правова оцінка корисливих правопорушень, вчинених організованими групами та злочинними організаціями. 47. Кваліфікуючі ознаки корисливих правопорушень проти власності (повторність, за попередньою змовою групою осіб, проникнення у житло). 48. Особливості кваліфікації корисливих кримінальних правопорушень, вчинених в умовах воєнного або надзвичайного стану. 49. Кримінологічна характеристика та детермінація крадіжок чужого майна як найпоширенішого виду посягань. 50. Грабежі та розбої як форми корисливо-насиленої злочинності: стан, динаміка та специфіка чинників. 51. Сучасні тенденції розвитку, форми виявлення та кримінологічні ознаки шахрайства. 52. Кримінологічні ризики та особливості вчинення корисливих правопорушень у сфері обігу віртуальних активів та криптовалют. 53. Кібершахрайство та комп'ютерні крадіжки як новітні прояви сучасної корисливої злочинності. 54. Кримінологічна характеристика корисливих посадових злочинів та корупційних проявів. 55. Кишенькові крадіжки: кримінологічна специфіка, висока латентність та віктимологічні особливості. 56. Злочини проти власності, що вчиняються організованими групами та злочинними організаціями. 57. Поняття, принципи та загальна структура системи попередження корисливої злочинності. 58. Загальносоціальне попередження корисливої злочинності: сутність, ключові напрями та суб'єкти реалізації. 59. Спеціально-кримінологічні заходи профілактики корисливих кримінальних правопорушень. 60. Індивідуальна профілактика корисливої злочинної поведінки: форми, методи та межі застосування. 61. Кримінологічна характеристика та заходи протидії корисливим зловживанням у сфері розподілу гуманітарної допомоги в умовах воєнного стану. 62. Віктимологічна профілактика корисливої злочинності та підвищення рівня майнової захищеності громадян. 63. Роль, завдання та компетенція Національної поліції України у системі протидії корисливій злочинності. 64. Кримінально-правові засоби попередження корисливої злочинності та оцінка ефективності сучасної системи покарань. 65. Економічна безпека держави як базисний фактор мінімізації корисливих злочинів у сфері господарювання. 66. Міжнародно-правові стандарти та зарубіжний досвід профілактики корисливої і транснаціональної майнової злочинності. 67. Методологія оцінювання ефективності та результативності державних програм запобігання корисливій злочинності.
Критерії оцінювання	Оцінювання здійснюється відповідно до Положенням про організацію освітнього процесу у ХУУП імені Леоніда Юзькова (https://cutt.ly/FtC24tq0). Нарахування балів студентам з навчальної дисципліни здійснюється відповідно до такої схеми:

	Вивчення навчальної дисципліни 100 балів Очна (денна, вечірня) форма навчання до 10 балів – за результатами навчання під час лекцій до 30 балів – за результатами навчання під час семінарських (практичних, лабораторних) занять до 20 балів – за результатами самостійної роботи Заочна (дистанційна) форма навчання до 5 балів – за результатами навчання під час лекцій до 25 балів – за результатами навчання під час семінарських (практичних, лабораторних) занять до 30 балів – за результатами самостійної роботи до 40 балів – за результатами складання семестрового контролю Підсумковий семестровий контроль з дисципліни проводиться у формі усного заліку. У випадку необхідності проведення заліку онлайн, він проводиться у формі усного опитування із застосуванням комп'ютерних технологій в режимі реального часу. До семестрового контролю допускаються здобувачі освіти, які до дати завершення теоретичного навчання у відповідному семестрі накопичили за поточний контроль не менше 36 балів. Семестрова оцінка з навчальної дисципліни обчислюється шляхом додавання набраних здобувачем вищої освіти балів з поточного та семестрового контролю. За умови, якщо здобувач вищої освіти накопичив за поточний контроль 20-35 балів він допускається до складання заліку створений деканом факультету комісії. Якщо здобувач вищої освіти до дати завершення теоретичного навчання у відповідному семестрі накопичив за поточний контроль менше 20 балів, йому у відомості виставляється підсумкова оцінка «F» і такий здобувач має право на повторне вивчення відповідної навчальної дисципліни.
Можливість визнання результатів неформальної освіти	Результати неформальної освіти здобувача (участь у вебінарах, курсах, круглих столах, інших заходах за тематикою пов'язаною із вивченням навчальної дисципліни) можуть бути визнані у порядку, визначеному Положенням про порядок визнання результатів навчання у Хмельницькому університеті управління та права імені Леоніда Юзькова, здобутих шляхом неформальної та/або інформальної освіти (https://cutt.ly/Ee8mmyUb). Результати неформальної освіти здобувача можуть бути визнані шляхом повного або часткового зарахування балів за самостійну роботу.
Політика академічної доброчесності	Розділ «Академічна доброчесність» на сайті Університету (https://surl.li/eqbt0y) Кодекс академічної доброчесності Хмельницького університету управління та права імені Леоніда Юзькова(https://cutt.ly/5rMH6Rjj). Положення про систему запобігання академічному плагіату вакадємічних та

	наукових текстах у Хмельницькому університеті управління та права імені Леоніда Юзькова (https://cutt.ly/8rMH7UJZ)
Політика врегулювання конфліктів	Етичний кодекс Хмельницького університету управління та права імені Леоніда Юзькова(https://surl.li/xddcxm). Процедура звернення з апеляцією на результати підсумкового контролю передбачена п. 3.8.8 Положення про організацію освітнього процесу у ХУУП імені Леоніда Юзькова (https://cutt.ly/FtC24tq0).
Зворотній зв'язок	1. Під час аудиторних занять, консультацій. 2. За допомогою анкетування після завершення вивчення навчальної дисципліни, регулярних анкетувань студентів, що проводяться в університеті. 3. На корпоративну електронну пошту d_vigo@univer.km.ua

РОЗРОБНИК

доцент кафедри кримінального права та процесу, кандидат юридичних наук, доцент **Дмитро ВИГОВСЬКИЙ**

СХВАЛЕНО

рішення кафедри кримінального права та процесу від 17 червня 2026 року, протокол № 16.

Завідувач кафедри кримінального права та процесу

Сергій КРУШИНСЬКИЙ

**Погоджено
Гарант освітньої програми**

Сергій КРУШИНСЬКИЙ

Обліковий обсяг – 1,07 ум.др.арк.